

Utbildningsutskottets betänkande**1978/79: 37****med anledning av propositionen 1978/79: 122 om vissa åtgärder på informationsförsörjningsområdet jämte motioner****Propositionen**

Sedan regeringen i propositionen 1978/79: 100 bilaga 12 under punkten D 24 (s. 569—570) beräknat medel för nedannämnda ändamål har regeringen i propositionen 1978/79: 122 (utbildningsdepartementet) efter föredragning av statsrådet Wikström föreslagit riksdagen att

1. godkänna de riktlinjer för delegationen för vetenskaplig och teknisk informationsförsörjning som förordats i propositionen,
2. godkänna vad som i propositionen förordats om kungl. bibliotekets organisation,
3. till Delegationen för vetenskaplig och teknisk informationsförsörjning under nionde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 8 000 000 kr.,
4. till Kungl. biblioteket under nionde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 26 871 000 kr.

Riksdagen beslöt 1978 att ett centralt organ för informationsförsörjning skulle inrättas (prop. 1977/78: 114, UbU 1978/79: 12, rskr 1978/79: 39). I propositionen anges det nya organets närmare uppgifter, ställning, organisation och arbetsformer. Organet föreslås få namnet delegationen för vetenskaplig och teknisk informationsförsörjning.

I propositionen behandlas också kungl. bibliotekets organisation, vissa frågor om mikrofilmning av svensk dagspress samt informationssystemet LIBRIS (Library Information System).

Förslag om anslag för budgetåret 1979/80 för delegationen och kungl. biblioteket läggs även fram i propositionen.

Motionerna*Motioner väckta under allmänna motionstiden vid riksmötet 1978/79*

1978/79: 1917 av Joakim Ollén (m) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att beslut om placering av mikrofilmning av dagspress bör föregås av sedvanligt prövningsförfarande och ej vara bundet till arbetsvårdsmyndigheten i Kalmar,

1978/79: 1925 av Bo Siegbahn (m) och Johan Olsson (c) vari yrkas att riksdagen med ändring av tidigare beslut uttalar att KB skall tillämpa upphandlingskungörelsen vid inköp av mikrofilmningstjänster,

1 *Riksdagen 1978/79. 14 saml. Nr 37*

1978/79: 1932 av Bo Turesson m. fl. (m, s, c, fp) vari yrkas att riksdagen hos regeringen anhåller att möjligheterna utreds att förlägga del av verksamheten med mikrofilmning av dagspress till Åvesta:

Motioner väckta med anledning av propositionen 1978/79: 122

1978/79: 2326 av Stig Alemyr m. fl. (s) vari yrkas att riksdagen beslutar att som sin mening ge regeringen till känna vad som i motionen anförts om ytterligare medel till informations- och dokumentationscentralen vid tekniska högskolans i Stockholm bibliotek,

1978/79: 2327 av Georg Andersson m. fl. (s) vari yrkas att riksdagen uttalar att Umeå universitetsbibliotek skall tillerkännas ett exemplar av den svenska pressen på mikrofilm,

1978/79: 2328 av Bernt Nilsson m. fl. (s, c, m) vari yrkas att riksdagen beslutar

1. att mikrofilmningen i Kalmar skall omfatta så många kopior av den kontinuerliga filmningen att samtliga universitet kan erhålla var sitt exemplar,

2. att den retrospektiva filmningen fullföljs enligt tidigare riksdagsbeslut,

1978/79: 2329 av Bo Turesson (m) vari — med hänvisning till vad som anförts i den till finansutskottet remitterade motionen 1978/79: 2324 — yrkas att riksdagen beslutar:

1. att uttala att den föreslagna delegationen för vetenskaplig och teknisk informationsförsörjning måste anses som en provisorisk organisatorisk lösning, bl. a. med hänsyn till att dess uppgifter, ställning och arbetsformer delvis strider mot riktlinjerna i regeringens dataproposition 1978/79: 121,

2. att hos regeringen hemställa om en utredning med syfte att överföra delegationens uppgifter dels till kungl. biblioteket, dels till ett nyinrättat forskningsråd för informationsbehandling, datateknik och dokumentation,

3. att som sin mening ge regeringen till känna att delegationens uppgifter inom industridepartementets område och där särskilt stödet till den privata industrin bör föras över till styrelsen för teknisk utveckling,

4. att hos regeringen hemställa om utredning med syfte att upprusta kungl. biblioteket med numera inom övriga centrala myndigheter självklara enheter för planering och samordning, personaladministration, ekonomiadministration samt datasystemavdelning, datordriftenhet och efterbehandlingsfunktion för utdataprodukter,

5. att uttala att kungl. biblioteket från och med budgetåret 1980/81 bör fungera enligt datapropositionens principer, dvs. med självständigt

ansvar för såväl systemutveckling som datadrift och med anslag för detta inom ramen för det vanliga myndighetsanslaget,

6. att uttala att kostnadsfördelningsprinciperna måste moderniseras beträffande universitets- och högskolebibliotekens användning av LIBRIS-systemet i bl. a. följande avseenden:

a) universitetsbibliotekens andel i de centrala LIBRIS-anlagen skall till budgetåret 1980/81 fördelas på de enskilda biblioteken, enligt på lämpligt sätt utarbetad schablon,

b) universitetsbiblioteken skall därefter vara fria att själva bestämma i vilken utsträckning de önskar utnyttja LIBRIS och annan datateknik, helt enligt datapropositionens intentioner,

c) men de får erlægga avgifter till kungl. biblioteket för de LIBRIS-tjänster som utnyttjas,

d) kungl. biblioteket, statskontoret och riksrevisionsverket bör utreda principerna för denna avgiftsbeläggning,

e) även kungl. bibliotekets interna LIBRIS-användning bör kostnadsfördelas i proportion till de olika avdelningarnas utnyttjande,

7. att ge regeringen till känna att det är ett näringspolitiskt renlighetskrav att den kommande datorupphandlingen för kungl. biblioteket får en sådan kravspecifikation att fler än en leverantör kommer i fråga trots att LIBRIS-systemet just nu temporärt konverteras för körning hos Datamaskincentralen för administrativ databehandling (DAFA),

8. att uttala att kungl. biblioteket behöver den vitamininjektion en ny, egen dataanläggning innebär och att upphandlingen därför bör inledas redan under nästa budgetår.

Utskottet

I propositionen 1977/78: 114 om ett centralt organ för informationsförsörjning föreslog regeringen att en särskild delegation för informationsförsörjning skulle inrättas den 1 juli 1979. Vidare föreslogs att kungl. biblioteket (KB) skulle omorganiseras till ett nationalbibliotek fr. o. m. den 1 juli 1979. Ansvar för mikrofilmning av svensk press skulle enligt propositionens förslag vila på KB. Riksdagen godkände regeringens förslag i dessa delar (UbU 1978/79: 12, rskr 1978/79: 39).

En särskild kommitté benämnd organisationskommittén för vissa åtgärder på informationsförsörjningsområdet (OKI, U 1978: 10) har avgivit förslag om instruktion för delegationen för informationsförsörjning, förslag om nämndorganisation knuten till delegationen samt förslag om ny organisation av KB och av LIBRIS (Library Information System), dvs. försöksverksamheten med ett datorbaserat informationssystem. OKI:s förslag har utgjort underlag för regeringens ställningstaganden i den aktuella propositionen 1978/79: 122 om vissa åtgärder på informationsförsörjningsområdet.

Delegationen för vetenskaplig och teknisk informationsförsörjning

Delegationen för vetenskaplig och teknisk informationsförsörjning skall enligt riksdagens beslut förra året få ansvar både för biblioteksområdet och för den tekniska och vetenskapliga informationen och dokumentationen.

Delegationen skall vara en central myndighet för övergripande planering och samordning på informationsområdet. Den skall vidare svara för forsknings- och utvecklingsarbete inom området vetenskaplig och teknisk informationsförsörjning. I dess uppgifter skall ingå att svara för internationell bevakning och samverkan (prop. 1977/78: 114, UbU 1978/79: 12, rskr 1978/79: 39).

Enligt motionen 1978/79: 2329 (yrkandet 2) bör regeringen tillsätta en utredning med uppdrag att lägga fram förslag om överförande av delegationens uppgifter dels till KB, dels till ett nyinrättat forskningsråd för informationsbehandling, datateknik och dokumentation. I samma motion (yrkandet 3) begärs att riksdagen skall som sin mening ge regeringen till känna att delegationens uppgifter inom industridepartementets verksamhetsområde och då särskilt i fråga om stödet till den privata industrin bör föras över till styrelsen för teknisk utveckling (STU). Motiveringen återfinns i den till finansutskottet remitterade motionen 1978/79: 2324, i vilken motionären framhåller att det är omöjligt att tänka sig att delegationen kan klara avvägningen mellan rent statlig verksamhet och STU-liknande stöd till industrin.

Utskottet vill först erinra om att riksdagen förra året antog vissa principer för verksamheten vid delegationen för vetenskaplig och teknisk informationsförsörjning (prop. 1977/78: 114, UbU 1978/79: 12, rskr 1978/79: 39). Motionären har enligt utskottets mening inte anfört några skäl som motiverar en ändring av dessa principer, varför utskottet avstyrker yrkandena 2 och 3 i motionen 1978/79: 2329.

Föredraganden föreslår att i statsbudgeten för budgetåret 1979/80 skall under nionde huvudtiteln föras upp ett reservationsanslag benämnt Delegationen för vetenskaplig och teknisk informationsförsörjning. Kostnaderna för delegationens egen verksamhet avses täckas inom ramen för detta anslag.

I propositionen 1977/78: 114 uttalade föredragande statsrådet att den försöksverksamhet som bedrivits vid informations- och dokumentationscentralen vid tekniska högskolans i Stockholm (IDC) bibliotek hade passerat försöksstadiet och att huvudansvaret därför borde vila på högskoleenheten. Till följd härav har i 1979 års budgetproposition under anslaget Tekniska fakulteterna, anslagsposten Tekniska högskolan i Stockholm beräknats vissa medel för driften av IDC.

Föredragande statsrådet förutsätter nu i propositionen 1978/79: 122 att delegationen inom ramen för de under nionde huvudtiteln föreslagna medlen för delegationens verksamhet under budgetåret 1979/80

kommer att tilldela IDC minst 300 000 kr. Medlen i övrigt till IDC bör enligt föredraganden bestridas från högskoleenhetens anslag samt med de bidrag som erhålles från andra håll och med intäkter av verksamheten.

I motionen 1978/79: 2326 hävdas att ytterligare 600 000 kr. av delegationens medel bör anvisas IDC eftersom tekniska högskolan i Stockholm enligt motionärernas mening saknar möjligheter att täcka ytterligare kostnader för verksamheten vid IDC.

I likhet med motionärerna anser utskottet att den teknisk/naturvetenskapliga informationsförsörjningen är av stor vikt för forskning och utveckling.

För att ytterligare stödja informationsförsörjningen inom det tekniska och naturvetenskapliga området föreslår utskottet med anledning av propositionen 1978/79: 122 och motionen 1978/79: 2326 att delegationen skall anvisa ytterligare 300 000 kr. till IDC. Delegationen skall följaktligen totalt anvisa minst 600 000 kr. till IDC.

Utskottet tillstyrker i övrigt de riktlinjer som i propositionen 1978/79: 122 lagts fram för delegationens verksamhet.

Mikrofilmning av svensk dagspress

Regeringen föreslog i propositionen 1977/78: 114 att ansvaret för mikrofilmning av svensk dagspress skulle ligga på KB, vilket riksdagen godkände (UbU 1977/78: 12, rskr 1977/78: 39). Regeringen föreslog vidare att mikrofilmningen av dagspress skulle utföras externt och att det borde ankomma på KB att infordra anbud och ta ställning till var och hur filmningsverksamheten borde bedrivas. Utskottet ansåg för sin del att regeringen och inte KB skulle besluta om lokaliseringen av mikrofilmningen av svensk dagspress. Utskottet uttalade att efter hänsynstagande även till regionalpolitiska skäl borde mikrofilmningen förläggas till arbetsvårdsverksamheten i Kalmar och avtal träffas härom med Kalmar läns landsting. Riksdagen beslöt i enlighet med utskottets förslag (UbU 1978/79: 12, rskr 1978/79: 39).

I motionen 1978/79: 1917 yrkas att riksdagen skall ge regeringen till känna att beslut om placering av mikrofilmning av dagspress bör föregås av sedvanligt prövningsförfarande och ej vara bundet till arbetsvårdsmyndigheten i Kalmar. Enligt motionen 1978/79: 1925 bör riksdagen med ändring av tidigare beslut uttala att KB skall tillämpa upphandlingskungörelsen vid inköp av mikrofilmningstjänster. Möjligheterna att förlägga en del av verksamheten med mikrofilmning av svensk dagspress till Avesta bör utredas av regeringen framhålls det i motionen 1978/79: 1932.

Bestämmelserna i upphandlingskungörelsen (SFS 1973: 600) är ej bindande för ett riksdagens beslut. Enligt utskottets mening har mikrofilmningen en så begränsad omfattning att det inte kan anses motiverat

att förlägga den till två orter. Några skäl att ompröva riksdagens tidigare ställningstagande finns därför inte. Utskottet avstyrker motionerna 1978/79: 1917, 1978/79: 1925 och 1978/79: 1932.

I motionen 1978/79: 2328 (yrkandet 2) begär motionärerna att den retrospektiva filmningen "fullföljs enligt tidigare riksdagsbeslut". Utskottet erinrar om att föredragande statsrådet föreslog i propositionen 1977/78: 114 att den kontinuerliga mikrofilmningen skulle prioriteras framför den retrospektiva. Utskottet tillstyrkte förslaget och riksdagen beslöt i enlighet härmed. Då det i den nu aktuella propositionen 1978/79: 122 inte föreligger någon avvikelse från det tidigare beslutet avstyrker utskottet motionen 1978/79: 2328 yrkandet 2.

Föredraganden föreslår att KB fr. o. m. budgetåret 1979/80 skall få medel under ett samlat anslag benämnt Kungl. biblioteket. Under anslaget beräknas bl. a. medel för mikrofilmningen av svensk dagspress. Det förutsätts att KB inom ramen för de medel som beräknas under detta anslag skall kunna ställa kopior av mikrofilmen till förfogande för universitetsbiblioteken i Uppsala och Göteborg.

I motionen 1978/79: 2327 yrkas att även universitetsbiblioteket i Umeå skall få en kopia av mikrofilmen av svensk dagspress. Annars kommer, framhåller motionärerna, hela Umeå högskoleregion att ställas utanför en smidig och rationell tillgång till tidningsmaterial, vilket skulle innebära att man i Umeå måste använda mycket kostnadskrävande inlån från t. ex. KB.

Mikrofilmningen bör enligt motionen 1978/79: 2328 (yrkandet 1) omfatta så många kopior av den kontinuerliga mikrofilmningen att samtliga universitet kan erhålla var sitt exemplar.

Enligt gällande ordning får KB och universitetsbiblioteket i Lund s. k. pliktleveranser av svensk dagspress. KB får två exemplar och universitetsbiblioteket i Lund ett exemplar. Av de två exemplaren till KB skall ett vara nationalexemplar och bevaras för framtiden och ett vara avsett för mikrofilmning. Det exemplar som lämnas till universitetsbiblioteket i Lund förutsätts bli sparad för framtiden. Vid behov får det nyttjas på samma sätt som övrigt reservexemplar av svenskt tryck.

Utskottet tillstyrker att universitetsbiblioteken i Uppsala och Göteborg får en filmkopia. Universitetsbiblioteket i Stockholm får på nära håll tillgång till såväl aktuell svensk dagspress som en filmkopia vid KB. Samma förhållande får anses gälla för universitetsbiblioteket i Linköping. Om forskare vid universitetet i Umeå önskar få tillgång till svensk dagspress är de däremot, som motionärerna påpekar, hänvisade till förhållandevis långa resor eller dyrbara inlån närmast från KB i Stockholm eller universitetsbiblioteket i Uppsala. Utskottet anser att forskningen vid universitetet i Umeå bör stödjas — inte minst av regionalpolitiska skäl. Utskottet förordar därför att förutom universitetsbiblioteken i Uppsala och Göteborg även universitetsbiblioteket i Umeå

får tillgång till en kopia av mikrofilmad svensk dagspress. Härigenom får samtliga universitetsbibliotek anses ha tillgång till mikrofilmad svensk dagspress inom rimliga avstånd. Utskottet föreslår att under anslaget Kungl. biblioteket anvisas 167 000 kr. för budgetåret 1979/80 utöver vad regeringen föreslagit och att riksdagen med bifall till motionen 1978/79: 2327 och med anledning av propositionen 1978/79: 122 och motionen 1978/79: 2328 yrkandet 1 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört om kopior av mikrofilmad svensk dagspress till universitetsbiblioteken i Uppsala, Göteborg och Umeå.

LIBRIS

Försöksverksamhet med LIBRIS, det datorbaserade informations-systemet för bibliotek, inleddes 1972 vid dåvarande Linköpings högskolas bibliotek. Enligt de förslag som låg till grund för projektet skulle en nationell bibliotekscentral inrättas med möjlighet att ansluta terminaler. År 1978 var 14 forskningsbibliotek anslutna till LIBRIS. Terminaldatorerna vid dessa bibliotek var via ett fast uppkopplat datakommunikationsnät direktanslutna till en centraldator vid Östergötlands läns landstings datacentral i Linköping. Sammanhållande ansvar för verksamheten har åvilat statskontoret.

Biblioteks- och dokumentationssamverkanskommittén (U 1975: 06 BIDOK) föreslog att nationalbiblioteket (KB) skulle få utförandansvaret för LIBRIS, medan vidareutvecklingen av systemet borde ligga under delegationens för informationsförsörjning ansvar. Kommittén bedömde denna lösning som mest ändamålsenlig med hänsyn till nationalbibliotekets ansvar för framställning av accessionskatalogen och nationalbiografiska produkter samt tillhandahållande av svensk och utländsk bibliografisk information.

Enligt beslut av regeringen den 15 december 1977 skulle, i avvaktan på ställningstagande till BIDOK:s förslag, ansvaret för den löpande driften av LIBRIS ligga hos KB medan utvecklingsansvaret även i fortsättningen skulle ligga hos statskontoret.

I propositionen 1977/78: 114 följde regeringen BIDOK:s förslag och förordade att ansvaret för driften av LIBRIS skulle ligga på KB. Den exakta inplaceringen hos respektive organ borde övervägas under det organisationsarbete som förutsattes komma till stånd inför budgetåret 1979/80. Riksdagen godkände förslaget (UbU 1978/79: 12, rskr 1978/79: 39).

Statskontoret förbereder f. n. en omläggning av LIBRIS till nytt datorsystem vilken förutsätts innebära att LIBRIS får en mer permanent form. Omläggningen planeras vara färdig den 1 april 1980.

I motionen 1978/79: 2329 (yrkandet 1) hemställs att riksdagen uttalar att delegationen för vetenskaplig och teknisk informationsförsörjning är att anse som en provisorisk organisatorisk lösning. Motionären

hävdar att delegationens uppgifter, ställning och arbetsformer delvis strider mot riktlinjerna i regeringens proposition 1978/79: 121 om användning av ADB i statsförvaltningen. I den till finansutskottet remitterade motionen 1978/79: 2324 anför motionären i anslutning här till: "Det biblioteksadministrativa systemet LIBRIS är ett utmärkt exempel på problemen att införa databehandling innan den organisatoriska basen är utvecklad, i detta fall innan kungl. biblioteket fått en modern intern struktur. I brist på förnuftiga alternativ har statskontoret fungerat som forskningsbibliotekens dataavdelning. Den nya delegationen för vetenskaplig och teknisk informationsförsörjning löser inte problemen. Forskningsbiblioteken och LIBRIS kan inte fungera med en ansvarsmässig konstruktion där en ger utvecklingsanslaget, en annan sköter utvecklingen och en tredje driften. Delegationen skall inte ha någon tvingande makt över myndigheterna som innebär att dessa ovillkorligt skall samråda. Det är direkt emot riktlinjerna i datapropositionen om myndigheternas eget ansvar."

I motionen 1978/79: 2329 (yrkandet 5) föreslås vidare riksdagen uttala att KB fr. o. m. budgetåret 1980/81 bör fungera enligt principer som anges i propositionen 1978/79: 121, dvs. med självständigt ansvar för såväl systemutveckling som datadrift och med anslag för detta inom ramen för det vanliga myndighetsanslaget.

I propositionen 1978/79: 121 om användning av ADB i statsförvaltningen uttalar föredragande statsrådet (s. 59) att ADB skall ses som ett hjälpmedel i myndigheternas verksamhet och att organisationen av ADB-funktioner (systemutveckling, dator drift m. m.) måste anpassas efter bl. a. statsförvaltningens uppgifter, organisation och sätt att arbeta. Synen på ADB som ett hjälpmedel medför också att ansvaret för användningen av ADB normalt bör knytas till den myndighet i vars verksamhet ADB används. I samma proposition anføres vidare (s. 91) att "var systemutvecklingen organisatoriskt skall förläggas är en fråga som får avgöras från fall till fall. Vissa riktlinjer kan dock anges. När det är fråga om stora ADB-system, som kräver åtskilligt fortlöpande underhåll och skall vidareutvecklas, är det i allmänhet naturligt att det förläggs till en enhet inom en myndighets centralförvaltning eller till den myndighet som centralt svarar för ledning och samordning inom ett verksamhetsområde. Detta hindrar inte att personal från t. ex. centrala planeringsorgan och annan utomstående personal medverkar i arbetet. I enstaka fall, t. ex. när det är fråga om samordnat datorstöd till flera myndigheter, kan det vara lämpligt med särskilda, och normalt tillfälliga organ för att utveckla och genomföra ADB-system". Oberoende av var systemutvecklingen sker är det, framhåller föredraganden, viktigt att användare av alla kategorier och på alla nivåer deltar i utvecklingsarbetet.

Förslagen i propositionen 1978/79: 122 om ansvaret för utveckling

respektive drift av LIBRIS strider enligt utskottets mening inte mot de i propositionen 1978/79: 121 framlagda principiella riktlinjerna för ADB i statsförvaltningen. Att lägga samordnings- och utvecklingsansvaret för LIBRIS på delegationen och ansvaret för driften på KB får anses vara en för denna omfattande och hos många forskningsbibliotek spridda verksamhet väl lämpad lösning. Riksdagen har också förra året beslutat att denna ordning skall gälla (UbU 1978/79: 12, rskr 1978/79: 39). Enligt vad utskottet erfarit torde KB komma att bli representerat både i delegationens styrelse och i de nämnder som delegationen avser inrätta som rådgivande och beredande organ till styrelsen. OKI föreslår att en nämnd skall inrättas som skall vara rådgivande åt KB:s styrelse i LIBRIS-frågor. I denna nämnd bör ingå bl. a. företrädare för KB samt för användarna. Nämnden bör behandla policyfrågor och föreslå riktlinjer för verksamheten. Den bör också kunna föra fram förslag om utveckling av LIBRIS. De föreliggande förslagen tillgodoser enligt utskottets mening användarnas intressen och överensstämmer därmed även med riktlinjerna i propositionen 1978/79: 121 om ADB i statsförvaltningen.

Mot denna bakgrund föreslår utskottet att riksdagen avslår motionen 1978/79: 2329 yrkandena 1 och 5.

I samma motion (yrkandet 6) hemställs att riksdagen skall uttala att kostnadsfördelningsprinciperna beträffande universitets- och högskolebibliotekens användning av LIBRIS måste moderniseras så att universitetsbibliotekens andel i de centrala LIBRIS-anlagen till budgetåret 1980/81 fördelas på de enskilda biblioteken, att universitetsbiblioteken själva bestämmer i vilken utsträckning de skall utnyttja LIBRIS, att de erlägger avgifter till KB för LIBRIS, att principerna för denna avgiftsbeläggning utreds och att KB:s interna användning av LIBRIS kostnadsfördelas på visst sätt.

Vad först gäller frågan om fördelning av delar av LIBRIS-anlagen på de enskilda universitetsbiblioteken vill utskottet erinra om att riksdagen förra året beslutat att KB skall svara för driften av LIBRIS. Av detta beslut följer naturligen att KB skall svara för samtliga de medel som är knutna till driften av LIBRIS. I propositionen 1978/79: 122 föreslås att medel för driften av LIBRIS skall fr. o. m. budgetåret 1979/80 beräknas under det nya anslaget Kungl. biblioteket. Utskottet finner för sin del ej anledning att frångå detta förslag. Utskottet har tidigare i detta betänkande redogjort för sin syn på förhållandet mellan den s. k. data-propositionen (1978/79: 121) och den i detta betänkande behandlade propositionen 1978/79: 122 och hänvisar till där förda resonemang. De övriga frågor som berörs i motionens yrkande 6 ankommer det på KB resp. universitetsbiblioteken själva att besluta om. Utskottet föreslår följaktligen att riksdagen avslår motionen 1978/79: 2329 yrkandet 6.

I motionen 1978/79: 2329 (yrkandet 8) begär motionären att riks-

dagen skall uttala att KB skall ha en ny egen dataanläggning och att upphandlingen bör inledas redan under nästa budgetår. Enligt vad utskottet erfarit har KB f. n. inte resurser för att anskaffa en egen dataanläggning. Denna fråga får prövas i samband med KB:s förslag till anslagsframställning för kommande budgetår. Riksdagen bör därför avslå yrkandet 8 i motionen 1978/79: 2329.

Enligt yrkandet 7 i motionen 1978/79: 2329 bör den kommande datorupphandlingen för KB få en sådan kravspecifikation att fler än en leverantör kommer i fråga. Utskottet förutsätter för sin del att upphandlingskungörelsens principer följs om en dataanläggning skall anskaffas. Utskottet anser därför att yrkandet 7 i motionen 1978/79: 2329 inte påkallar någon riksdagens åtgärd.

Ny organisation av kungl. biblioteket

I propositionen 1978/79: 122 läggs endast fram förslag om huvudragen i KB:s nya organisation. KB bör, framhålls det i propositionen, ha frihet att själv bestämma detaljorganisationen. Tre avdelningar föreslås bli inrättade, nämligen en administrationsavdelning, en biblioteksavdelning och en bibliografisk avdelning. Ansvar för LIBRIS skall läggas på den bibliografiska avdelningen.

I motionen 1978/79: 2329 (yrkandet 4) framförs uppfattningen att regeringen skall tillsätta en utredning med syfte att rusta upp KB. Motionären anser att KB måste ha enheter för planering och samordning, personaladministration, ekonomiadministration samt datasystemavdelning, datordriftenhet och efterbehandlingsfunktion av datadrift.

Utskottet delar föredragande statsrådets mening att indelningen av KB i ett fåtal större avdelningar ger en lätt överblickbar organisation som underlättar en ändamålsenlig fördelning och samordning av personal och andra resurser. Utskottet tillstyrker således den i propositionen 1978/79: 122 föreslagna organisationen för KB och avstyrker motionen 1978/79: 2329 yrkandet 4. Utskottet tillstyrker även i övrigt de i propositionen 1978/79: 122 föreslagna riktlinjerna för KB:s verksamhet m. m.

Anslagsberäkningar

Utskottet tillstyrker att under ett nytt reservationsanslag Delegationen för vetenskaplig och teknisk informationsförsörjning under nionde huvudtiteln anvisas 8 000 000 kr.

Utskottet tillstyrker vidare att medel för verksamheten under KB:s ansvar samt för statens psykologisk-pedagogiska bibliotek anvisas under ett nytt reservationsanslag benämnt Kungl. biblioteket under nionde huvudtiteln. Regeringen föreslår att anslaget förs upp med 26 871 000 kr. I enlighet med vad utskottet i det föregående förordat bör utöver regeringens förslag 167 000 kr. anvisas för att bekosta en kopia av mikrofilmad svensk dagspress till universitetsbiblioteket i Umeå. Totalt

bör riksdagen således under anslaget Kungl. biblioteket anvisa 27 038 000 kr.

Hemställan

Under återopande av det anförda hemställer utskottet

1. att riksdagen beträffande överförande av vissa uppgifter till kungl. biblioteket och till ett forskningsråd för informationsbehandling m. m. avslår motionen 1978/79: 2329 yrkandet 2,
2. att riksdagen beträffande överförande av vissa uppgifter till styrelsen för teknisk utveckling avslår motionen 1978/79: 2329 yrkandet 3,
3. att riksdagen beträffande ytterligare medel till informations- och dokumentationscentralen vid tekniska högskolorna i Stockholm bibliotek med anledning av propositionen 1978/79: 122 och motionen 1978/79: 2326 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför,
4. att riksdagen i övrigt godkänner de riktlinjer som i propositionen 1978/79: 122 förordats för delegationens för vetenskaplig och teknisk informationsförsörjning verksamhet,
5. att riksdagen beträffande tillämpning av upphandlingskungörelsen m. m. vid inköp av mikrofilmningstjänster avslår motionerna 1978/79: 1917 och 1978/79: 1925,
6. att riksdagen beträffande förläggning till Avesta av del av verksamheten med mikrofilmning av dagspress avslår motionen 1978/79: 1932,
7. att riksdagen beträffande den retrospektiva mikrofilmningens omfattning avslår motionen 1978/79: 2328 yrkandet 2,
8. att riksdagen beträffande kopior av mikrofilmad svensk dagspress med bifall till motionen 1978/79: 2327 och med anledning av propositionen 1978/79: 122 och motionen 1978/79: 2328 yrkandet 1 som sin mening ger regeringen till känna att en kopia av mikrofilmad svensk dagspress tillerkänns universitetsbiblioteken i Uppsala respektive Göteborg och Umeå,
9. att riksdagen beträffande förslag om att delegationen för informationsförsörjning skall vara provisorisk avslår motionen 1978/79: 2329 yrkandet 1,
10. att riksdagen beträffande uttalande att kungl. biblioteket bör fungera enligt i propositionen 1978/79: 121 angivna principer avslår motionen 1978/79: 2329 yrkandet 5,
11. att riksdagen beträffande kostnadsfördelningsprinciperna för universitets- och högskolebibliotekens användning av LIBRIS m. m. avslår motionen 1978/79: 2329 yrkandet 6,
12. att riksdagen beträffande upphandling av en egen dataanlägg-

ning till kungl. biblioteket avslår motionen 1978/79: 2329 yrkandena 7 och 8,

13. att riksdagen beträffande organisation av kungl. biblioteket m. m. med avslag på motionen 1978/79: 2329 yrkandet 4 godkänner vad som förordats i propositionen 1978/79: 122,
14. att riksdagen till *Delegationen för vetenskaplig och teknisk informationsförsörjning* under nionde huvudtiteln för budgetåret 1979/80 anvisar ett reservationsanslag av 8 000 000 kr.,
15. att riksdagen med anledning av propositionen 1978/79: 122 samt med bifall till motionen 1978/79: 2327 och med anledning av motionen 1978/79: 2328 yrkandet 1 till *Kungl. biblioteket* under nionde huvudtiteln för budgetåret 1979/80 anvisar ett reservationsanslag av 27 038 000 kr.

Stockholm den 26 april 1979

På utbildningsutskottets vägnar

STIG ALEMYR

Närvarande vid ärendets slutbehandling: Stig Alemyr (s), Claes Elmstedt (c), Ove Nordstrandh (m), Bengt Wiklund (s), Sven Johansson (c), Lars Gustafsson (s), Linnea Hörlén (fp), Roland Sundgren (s), Gösta Karlsson (c), Helge Hagberg (s), Hans Nyhage (m), Lennart Bladh (s), Christina Rogestam (c), Lena Hjelm-Wallén (s) och Jörgen Ullenhag (fp).

Särskilt yttrande

av Hans Nyhage (m):

Riksdagens beslut hösten 1978 angående placeringen av mikrofilmning av svensk dagspress var enligt min mening mindre väl underbyggt. Av främst regionalpolitiska skäl uttalade sig riksdagen för placering i Kalmar. Rimligen borde emellertid denna fråga ha blivit föremål för ett anbudsförfarande med möjlighet för skilda intressenter att lämna offert. Ett bifall till motionerna 1978/79: 1917 och 1978/79: 1925 hade därför varit motiverat. Med hänsyn till att regeringen bemyndigat KB att träffa avtal med berörda myndigheter i enlighet med riksdagens tidigare beslut, avstår jag dock nu från att yrka bifall till motionerna.